

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Havlíčkův Brod 24.9.2012
čj. SRS 041194/2012

Oblastní odbor SRS
Smetanovo nám. 279
580 01 Havlíčkův Brod

Zpráva č. 18 oblastního odboru HAVLÍČKŮV BROD o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 27.8.–23.9.2012

1. Počasí

Postupně se začíná projevovat nástup podzimu doprovázený pozvolným poklesem teplot a občasnými přeháňkami. V posledních dnech srpna vystoupaly ještě teploty nad 25 °C a také se dostavily tolik potřebné srážky. Podobný ráz počasí přetrvával i v první dekádě září. Poté až do konce sledovaného období došlo dvakrát k několikadennímu mírnému ochlazení doprovázenému srážkami. V nejchladnějších dnech se ranní teploty pohybovaly okolo 5 °C a nejvyšší denní jen mírně překračovaly 10 °C. V posledních dnech byly zaznamenány na většině území přízemní mrazíky. Za celé období se úhrn srážek pohyboval okolo 50 mm. Lokálně se však vyskytly i průtrže s kroupami, které poškodily nově oseté plochy – hlášeno z okresů Hradec Králové, Chrudim, Pardubice a Ústí nad Orlicí.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

V plném proudu je sklizeň brambor a kukuřice. Zahájena byla i sklizeň cukrovky. Stále přetrvává výrazný nedostatek vláhy.

OBILNINY

Probíhá setí ploh ozimů a prvně zaseté plochy ozimých ječmenů již začaly vzcházet. V celé oblasti byly odebrány vzorky na zjištění výskytů snětí a fuzarióz a odeslány do laboratoří. Z okresu Ústí nad Orlicí byl odeslán vzorek výdrolu pšenice ozimé s podezřením na výskyt viróz.

PŠENICE OZIMÁ (RF 99 BBCH)

Růstová fáze: sklizené zrna (vhodné pro posklizňové úpravy zrna, např. ochranné zásahy)

Ve vzorku odebraném v okrese Rychnov nad Kněžnou /lokalita Rohenice/ byl potvrzen výskyt **snětí mazlavé hladké (*Tilletia foetida*)**.

Na výdrolech obilnin v okrese Svitavy /lokality Jevíčko a Dolní Újezd/ byly smýkáním zjištěny střední výskyty **kříška polního (*Psammotettix alineus*)**.

Pozorování dospělců na výdrolech se provádí orientačně v září, na vzešlých ozimech v RF 12-29 BBCH a pozorování na jaře počátkem června, kdy se většina nymf přeměnila v dospělé RF 33-59 BBCH. Pozorování smýkáním se provádí nejlépe v odpoledních hodinách za slunného a bezvětrného počasí. Kontroluje se počet dospělců na 100 smyků.

Preventivní ochrana spočívá v agrotechnických opatřeních (omezení minimalizace zpracování půdy, regulace výdrolů a travnatých plevelů, dodržování osevních postupů, výběr odrůd s vyšší polní odolností a odrůd tolerantních k virové chorobě. Chemická ochrana na podzim na vzešlých ozimech se doporučuje při výskytu 5 a více jedinců na 100 smyků, na jaře při výskytu 5 a více jedinců na 100 smyků při současném výskytu rostlin s příznaky WDV nad 10 % v porostu. Vždy je nezbytné střídat insekticidy s různým mechanismem účinku za účelem předejití vzniku rezistence.

KUKUŘICE (RF 85-97)

Růstová fáze: vosková (silážní) zralost, zrna žlutavá až žlutá: těstovitá konzistence: asi 55% sušiny
zrna - rostlina odumřela

První výskyt snětivosti lat a palic kukuřice (*Ustilago maydis*) byl zaznamenán v okrese Náchod /lokalita Dolsko 5.9./.

Lokálně až silný výskyt rzi kukuřičné (*Puccinia sorghi*) byl zjištěn v okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Líšnice 21.8./.

V okrese Náchod /lokality Dolsko a Nahořany 14.9./ byl pozorován na listech místy až silný výskyt černí (*Alternaria spp.*).

Počty ulovených samců bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*) na feromonových lapačích dokládají slábnutí náletu. Silné výskyty byly zaznamenány pouze na začátku sledovaného období a to v okresech Havlíčkův Brod /lokalita Ledec nad Sázavou/ a Pardubice /lokality Starý Mateřov a Urbanice/.

Kontroly a záznamy výskytu dospělců na lepových deskách se provádí jednou týdně v období od 20.6. do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při seti nebo v době líhnutí larev.

Doporučený termín prvního ošetření proti dospělům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujících práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

Výskyt housenek zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*) ve stoncích a poškození palic je všeobecně hodnocen jako slabý.

Ze všech okresů je hlášeno poměrně značné poškození porostů prasetem divokým (*Sus scrofa*). Rozsah je ovlivněn lokalitou a také velmi výrazně odrůdou – preference některých odrůd je značná.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 11-19 BBCH)

Růstová fáze: 1. pravý list vyvinutý - 3. internodium viditelné

Okresy Hradec Králové, Chrudim, Pardubice a Ústí nad Orlicí byly zasaženy lokálně přívalovými dešti s krupobitím. Ke značnému poškození vzešlých porostů došlo především v okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Řepníky 12.9./.

V okrese Havlíčkův Brod /lokality Ledec nad Sázavou, Dlouhá Ves a Utín/ bylo pozorováno u většiny rostlin obnažení kořenového krčku a jeho následné ohnutí v délce 1 – 2 cm způsobeného zřejmě slehnutím příliš „naschlé“ ornice.

Pouze slabé výskyty **slimáčka (*Deroceras* spp.)** byly zaznamenány v okresech Havlíčkův Brod /lokalita Česká Bělá, Krucemburk a Ledeč nad Sázavou/, Jičín /lokalita Sobotka/ a Svitavy /lokalita Hradec nad Svitavou a Litomyšl/.

První výskyty **dřepčíka olejkového (*Psylliodes chrysocephalus*)** byly zjištěny v okresech Chrudim /lokalita Podlíšťany 17.9./, Pardubice /lokalita Staré Čívce 20.9./, Rychnov nad Kněžnou /lokalita Králova Lhota 14.9./ a Ústí nad Orlicí /lokalita Brteč 12.9./.

OKOPANINY

BRAMBOR OBECNÝ (RF 85-89 BBCH)

Růstová fáze: polovina listů zežloutla - rostlina plně odumřela

V okrese Rychnov nad Kněžnou /lokalita Zákraví/ byl u odrůdy Rafaela zjištěn střední výskyt **strupovitosti brambor (*Streptomyces scabies*)**. Celkově je výskyt této choroby na nižší úrovni a zatím nezpůsobuje větší problémy.

CUKROVKA (RF 49)

Růstová fáze: kořen dosáhl sklizňové velikosti

V okresech Hradec Králové /lokality Dobřenice, Plačice a Osice 18.9./ a Pardubice /lokalita Lipoltice 11.9./ byly zaznamenány střední výskyty (lokálně až silné) **škvrnatičky řepné (*Cercospora beticola*)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

Následkem krupobití bylo poškozeno až 90 % plodů v sadech v okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Koldín/.

Byl ukončen monitoring prováděný pomocí feromonových lapačů.

JABLOŇ (RF 87 BBCH)

Růstová fáze: sklizňová zralost

V okrese Chrudim /lokalita Podlíšťany 28.8./ byl ještě zaznamenán střední výskyt samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)**.

Střední výskyt **moniliniové hniloby plodů (*Monilinia* spp.)** byl zjištěn u odrůdy Šampion v produkčních sadech v okrese Rychnov nad Kněžnou /lokalita Synkov/.

HRUŠEŇ (RF 87 BBCH)

Růstová fáze: sklizňová zralost

Z důvodu podezření na výskyt **spály růžovitých (*Erwinia amylovora*)** byly odebrány vzorky k laboratornímu vyšetření v okrese Jičín /lokality Domoslavice a Kdanice/.

V okrese Jičín /lokalita Kdanice/ byl odebrán vzorek pro podezření na výskyt **fytoplazmy chřadnutí hrušní (Pear decline phytoplasma)**.

ZELENINA

Brukvovitá zelenina (lokálně i porosty řepky ozimé) je v okrese Ústí nad Orlicí /lokalita Šnakov/ silně napadena **molicí vlašovičnickovou (*Aleurodes proletella*)**.

OKRASNÉ DŘEVINY

JÍROVEC MAŽÁL

V okresech Pardubice /lokalita Pardubice/ a Svitavy /lokalita město a okolí/ došlo vlivem žíru larev **klíněnky jírovcové (*Cameraria ohridella*)** k téměř úplnému předčasnému opadu listů.

OSTATNÍ

Světelný lapač, okres Jičín /lokalita Holovousy/

Úlovky mají klesající tendenci co do druhů i jejich počtu. Výjimkou je velmi silný nálet **osenice černé C (*Xestia c-nigrum*)** a zůstává tak nejpočetnějším druhem již druhé sledované období.

Za oblastní odbor zpracoval: Ing. Jiří Jůzl